

Sarkoidoza

Co to jest sarkoidoza?

Sarkoidoza jest chorobą powodującą gromadzenie się komórek zapalnych i tworzenie się grudek zwanych ziarninami w różnych częściach ciała. Najczęściej dotkniętymi przez sarkoidozę narządami są płuca, skóra oraz oczy, chociaż u niektórych osób choroba może objąć niemal każdą część ciała. W większości przypadków układ odpornościowy eliminuje ziarniniki w ciągu kilku lat. Czasami, z nieznanymi powodów, tak jednak się nie dzieje i tworzy się tkanka bliznowata. Zwana jest zwłóknieniem i może powodować trwałe uszkodzenia.

Ile osób choruje na sarkoidozę?

Sarkoidoza jest rzadkim schorzeniem, chociaż liczba rozpoznanych przypadków różni się w zależności od kraju. Trudno jest stwierdzić, ile osób cierpi na sarkoidozę na całym świecie, ponieważ wiele z nich nie jest świadomych swojej choroby. Czasami sarkoidoza może być mylnie rozpoznana jako inne schorzenie. Każdego roku w Wielkiej Brytanii wykrywa się około 3000 nowych przypadków sarkoidozy. Choroba może zaatakować ludzi w dowolnym wieku, najczęściej jednak występuje u młodych osób dorosłych, nieco częściej u kobiet niż u mężczyzn. W niektórych populacjach, takich jak afro-karaibska, irlandzka lub szwedzka, zachorowalność sięga do 60 osób na każde 100 000.

Co powoduje sarkoidozę?

Mimo licznych badań naukowych mających udzielić odpowiedzi na to pytanie, przyczyny sarkoidozy nie są znane. Nie wiadomo również dlaczego sarkoidoza odmiennie wpływa na różne osoby. Niektórzy naukowcy sądzą, że może być to spowodowane toksyną środowiskową lub wirusem, powodującymi określoną reakcję organizmu. Istotny może być również indywidualny zestaw genów.

Pomimo tych niejasności, obawy pacjentów powinny zmniejszyć poniższe fakty:

- Stan większości chorych cierpiących na sarkoidozę poprawia się bez swobodnego leczenia w ciągu 12-18 miesięcy. Prowadzą oni zupełnie normalny tryb życia.
- Sarkoidoza nie jest zakaźna. Nie można się nią zarazić ani przekazać innej osobie.
- Sarkoidoza nie jest odmianą nowotworu.

Najczęstsze objawy występujące u chorych na sarkoidozę to:

- Dusznosc i suchy kaszel
- Objawy grypopodobne: gorączka, zmęczenie, bóle stawów
- Bolesna czerwona wysypka, zwykle występująca na rękach lub nogach
- Podrażnienie oczu i problemy ze wzrokiem
- Powiększone węzły chłonne, wyczuwalne na szyi lub wokół twarzy

Zmiany na powierzchni oka wywołane przez sarkoidozę

W jaki sposób mogę się dowiedzieć, czy choruję na sarkoidozę?

Choroba może zostać wykryta przypadkiem, na przykład podczas badania rentgenowskiego klatki piersiowej, wykonywanego z innego powodu, np. w ramach okresowych badań lekarskich pracowników.

Jak można rozpoznać sarkoidozę?

Rozpoznanie sarkoidozy jest trudne i może wymagać czasu, ponieważ istnieją choroby o bardzo podobnych objawach. W niektórych przypadkach potrzebne są próbki tkanek. Zwykle pobierane są one z płuc, węzłów chłonnych szyjnych lub klatki piersiowej, oraz ze skóry. Aby pobrać próbki tkanek wykonuje się biopsję. Jest to zwykle prosty zabieg przeprowadzany przy zastosowaniu znieczulenia miejscowego.

Brązowawe, zaokrąglone płaskie nacieki wywołane przez sarkoidozę

Rysunek na dole po prawej: ten sam pacjent kilka lat później

Badania szpitalne pomogą w ustaleniu stopnia zaawansowania choroby i stwierdzenia, które części ciała są nią dotknięte. Wiele osób nie potrzebuje leczenia i może po prostu być objętych regularną kontrolą. Lekarz omówi z pacjentem ewentualną konieczność leczenia i doradzi najlepsze rozwiązania.

Badanie	Informacje
Zdjęcie rentgenowskie klatki piersiowej	Umożliwia stwierdzenie, czy płuca i węzły chłonne zostały zaatakowane przez chorobę
Elektrokardiogram (EKG) i echo serca	Wykonywane w celu stwierdzenia, czy sarkoidoza zaatakowała serce
Badania krwi	Pozwalają stwierdzić, które narządy zaatakowała choroba i wykluczyć inne choroby
Tomografia komputerowa klatki piersiowej	Pozwala na uzyskanie bardziej szczegółowych informacji na temat płuc i węzłów chłonnych w klatce piersiowej
Badania czynnościowe płuc	Stosowane w celu określenia, czy sarkoidoza wpłynęła na funkcjonowanie płuc

Na czym polega leczenie?

Leczenie ogólnoustrojowe jest zwykle zalecane w przypadkach, kiedy sarkoidoza zaatakowała mózg lub serce i wpływa negatywnie na funkcjonowanie płuc. W przypadku sarkoidozy oczu i skóry, decyzja o leczeniu jest uzależniona od stopnia zaawansowania choroby. Najczęściej stosowanym lekiem jest prednizolon (steroid). Sarkoidoza bardzo dobrze reaguje na steroidy, chociaż nie powodują one trwałego wyleczenia. Choroba może powrócić po odstawieniu steroidów. Steroidy mogą również powodować efekty uboczne takie jak przyrost masy ciała, cukrzyca, rozrzedzenie struktury kostnej i skóry oraz łatwe tworzenie się siniaków. Dlatego decyzję o stosowaniu steroidów należy dokładnie przemyśleć, w czym może pomóc lekarz prowadzący, przedstawiając ryzyko i zalety leczenia. W przypadku podjęcia decyzji o zastosowaniu steroidów lekarz pomoże ustalić najniższą dawkę steroidów, która umożliwi opanowanie objawów i będzie ją stopniowo obniżał. Dostępne są także inne leki, jednak zazwyczaj są one mniej skuteczne niż steroidy.

Przydatne strony internetowe

Światowe stowarzyszenie zajmujące się leczeniem sarkoidozy i innych chorób ziarniniakowych (ang. World Association of Sarcoidosis and Other Granulomatous Disorders, w skrócie WASOG): www.wasog.org

EUROPEAN LUNG FOUNDATION

ELF jest częścią Europejskiego Towarzystwa Chorób Płuc (ERS), medycznej organizacji o charakterze non-profit skupiającej ponad 10000 członków z ponad 100 krajów. ELF jest poświęcony kwestiom zdrowotnym związanym z płucami, skupiając najlepszych europejskich specjalistów z tej dziedziny w celu zapewnienia pacjentom informacji oraz podnoszenia powszechnej świadomości związanej z chorobami układu oddechowego.

Niniejszy materiał został opracowany z pomocą doktora Johna Wigginsa i doktora Colma McCabe'a ze szpitala Heatherwood and Wexham Park NHS Hospitals Trust, Slough, Wielka Brytania